

HET NIEUWE MENU

Waar gezondheid smaak geeft

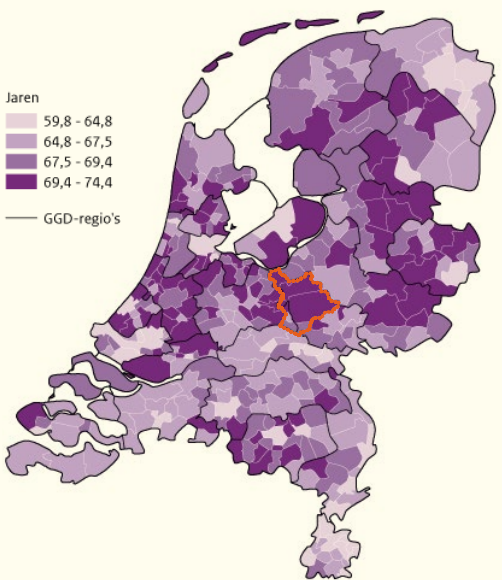
Gezonde mensen, ongezond landschap

FoodValley lijdt aan landschapsobesitas

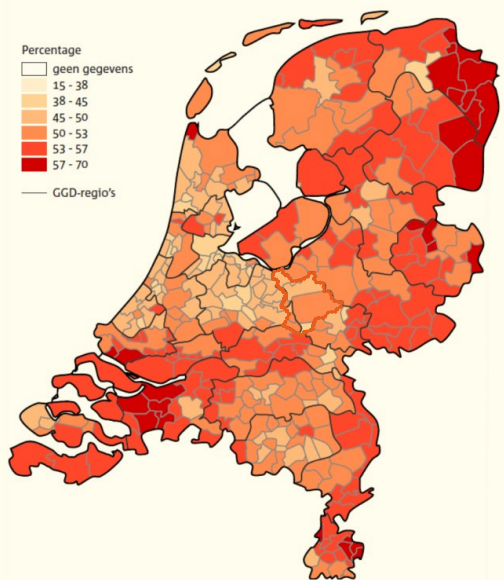
Regio FoodValley is een van de gezondste regio's van Nederland. De vitaliteit van de inwoners staat echter in schril contrast met de omgeving. Terwijl inwoners relatief gezond zijn, is het lokale landschap de afgelopen eeuw 'obees' geworden: vetgemest met nutriënten voor maximale productie, terwijl de blauwe aderen dichtslibden. Gezondheidsverschillen tussen steden en dorpen zijn groot.

Gezonde voeding verzorgt het lichaam en verbetert het welzijn. Zij vindt haar oorsprong in een vitaal landschap met schoon water en een rijk bodemleven.

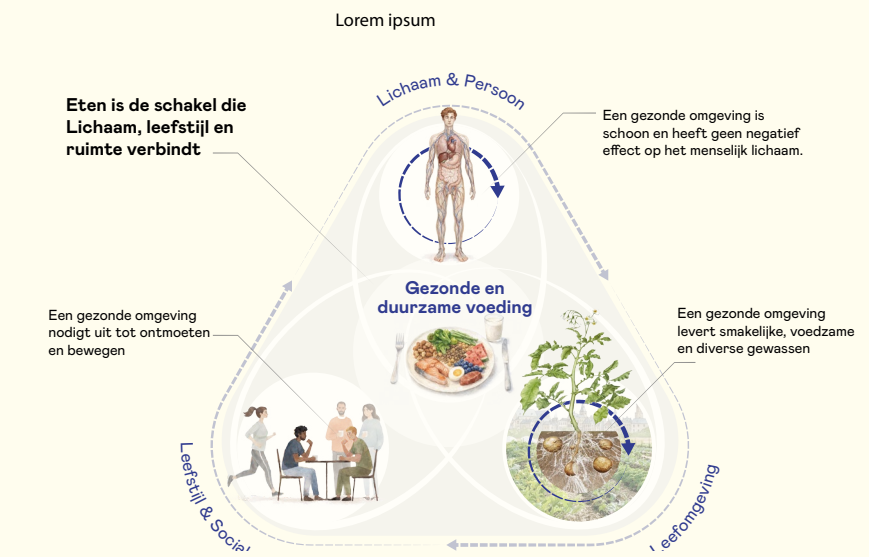
Met 'Het Nieuwe Menu' herstellen we de balans tussen het menselijk lichaam en een helend landschap. We bouwen aan een gezonde en actieve leefstijl in een omgeving die zuurstof creëert in plaats van stikstof.

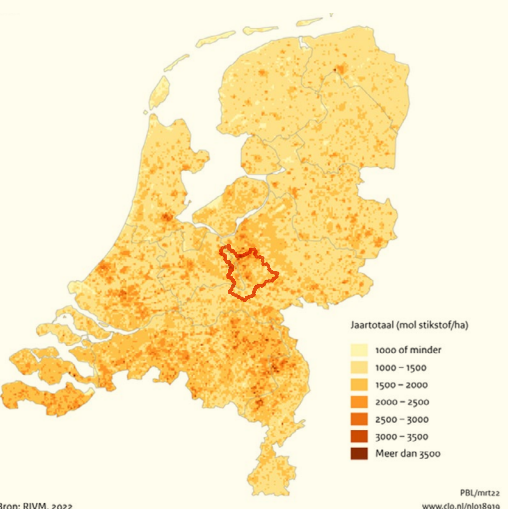
Inwoners genieten van veel gezonde levensjaren...

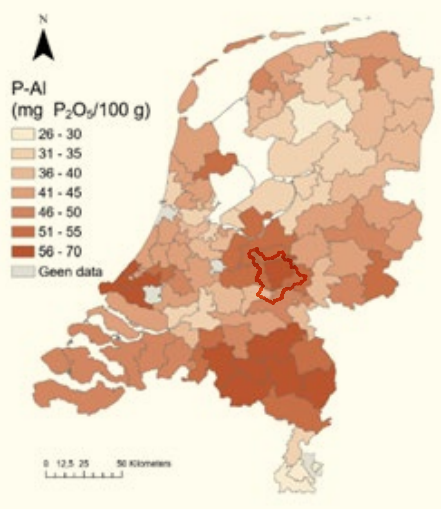
... en FoodValley relatief weinig overgewicht.

Gezondheid beschouwd vanuit de dimensies lichaam en persoon, leefstijl en sociale context en de ruimtelijke context, met eten als verbindende factor. Interpretatie van Verkenning Gezonde Verstedelijking (PosadMaxwan, TNO)

Het gebied is een hotspot voor stikstofdepositie...

..en het landschap is dichtgeslibt met fosfaat en andere nutriënten

Bronnen: RIVM, Eurofins Agro

Voorbij het fastfoodlandschap

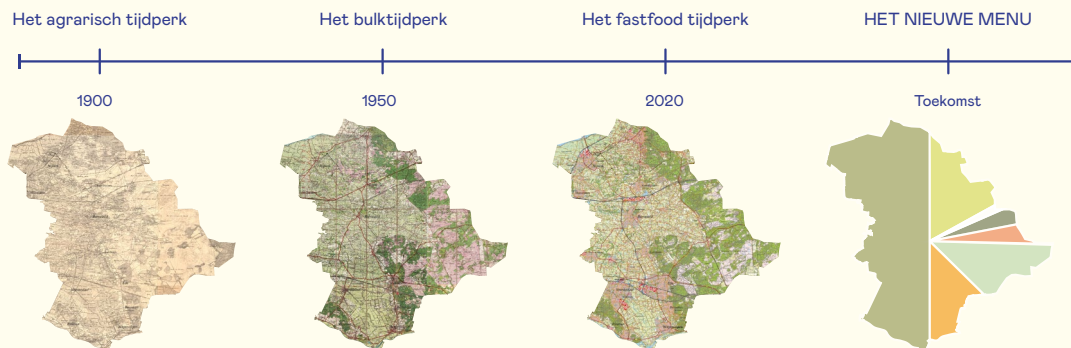
Het menu van de toekomst groeit hier

De Gelderse Vallei onderging na de oorlog een gedaantewisseling; de teelt van graan en boekweit maakte plaats voor voedergewassen als maïs en gras. Dit 'fastfoodlandschap', geoptimaliseerd voor efficiëntie, zorgde voor een omslag naar een dieet met meer calorieën en minder vezels. De agrarisch ondernemer staat onder druk en het plezier in het werk verdween.

Het is tijd voor herstel: de gunstige bodemcondities maken de regio juist nu uitermate geschikt voor een terugkeer naar gevarieerde gewasteelt en plantaardige smaakmakers.

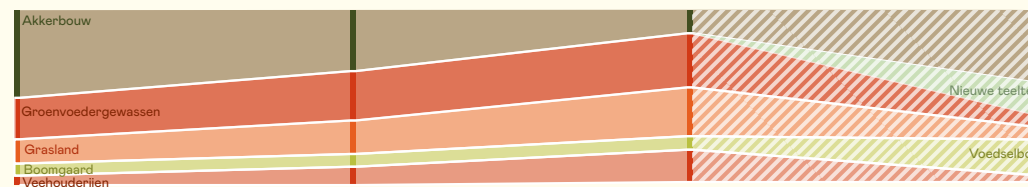
Het landschap is productiever, montoner en ongezonder geworden

... het landschap moet weer in balans

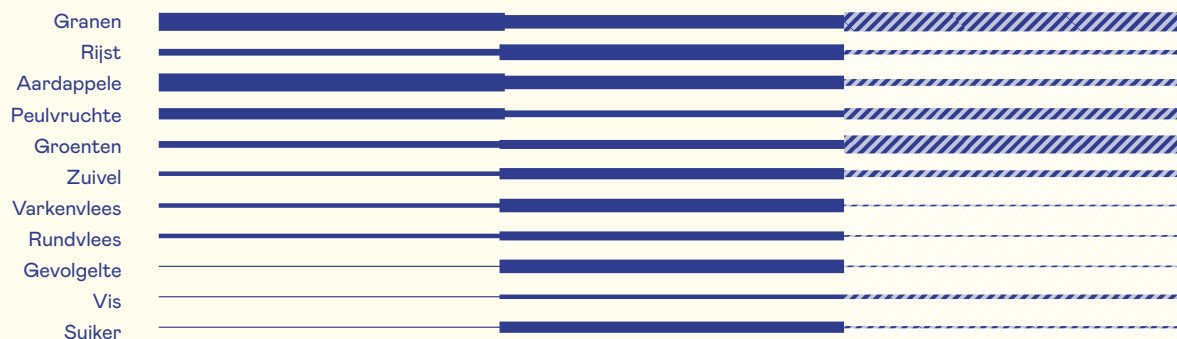
Voedergewassen en veehouderijen nemen steeds meer ruimte in

... telen wat toekomstbestendig is

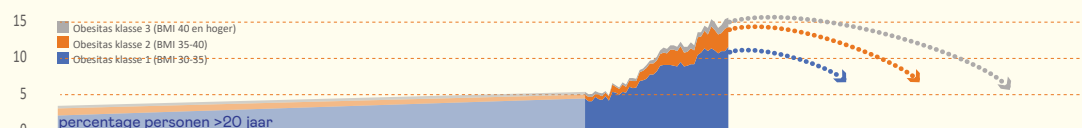
We zijn meer van alles gaan eten, en krijgen te veel calorieën binnen

... ons dieet moet gezonder en duurzamer

Obesitas is sinds de jaren '80 verdrievoudigd

... we gaan beter eten, meer bewegen en fijner leven

Het Nieuwe Menu

Recept voor een gezond landschap en gezonde mensen

Begin bij de bron

Schoon water en een levende bodem vormen de basis van gezondheid. We starten bovenstrooms: een gezonde bron heelt het hele systeem.

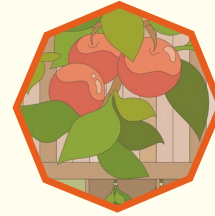
Eet wat het landschap biedt

In FoodValley groeit wat wij nodig hebben en wat het landschap kan dragen. Het nieuwe menu vervangt dierlijke door plantaardige eiwitten, wat leidt tot een voedzamer en smakelijker dieet in balans met de omgeving.

Geef tijd en ruimte voor heling

Geen crashdieet, maar een geleidelijke leefstijlverandering. Eerst onttrekken we de overdaad aan nutriënten, daarna telen we in balans met de omgeving.

Voeg smaakmakers toe

Een gezond dieet moet ook lekker zijn. Smaakbiotopen en bijzondere gewassen halen de 'saveur locale' van FoodValley naar boven.

Verfijn met kennis en zorg

We versterken de nationale betekenis van de regio. Het landschap wordt een plek waar zorg- en voedselinnovaties de nieuwe economische dragers zijn en waar een nieuw woon-werk-zorglandschap ontstaat. Stad en land worden verbonden, zodat de stedeling meeprofiteert.

Begin bij de bron

Een omgekeerd perspectief op de regio

In Foodvalley ligt het zwaartepunt altijd in het verstedelijkende zuiden. Wij kiezen een ander perspectief en kijken vanuit het oosten uit over de Vallei. Juist hier opent zich de mogelijkheid van een gezond landschap van nationaal belang. Gezonde voedselproductie vormt zo het vliegwiel voor een totale transformatie van de regio, niet alleen op de velden maar ook in de dorpen en steden.

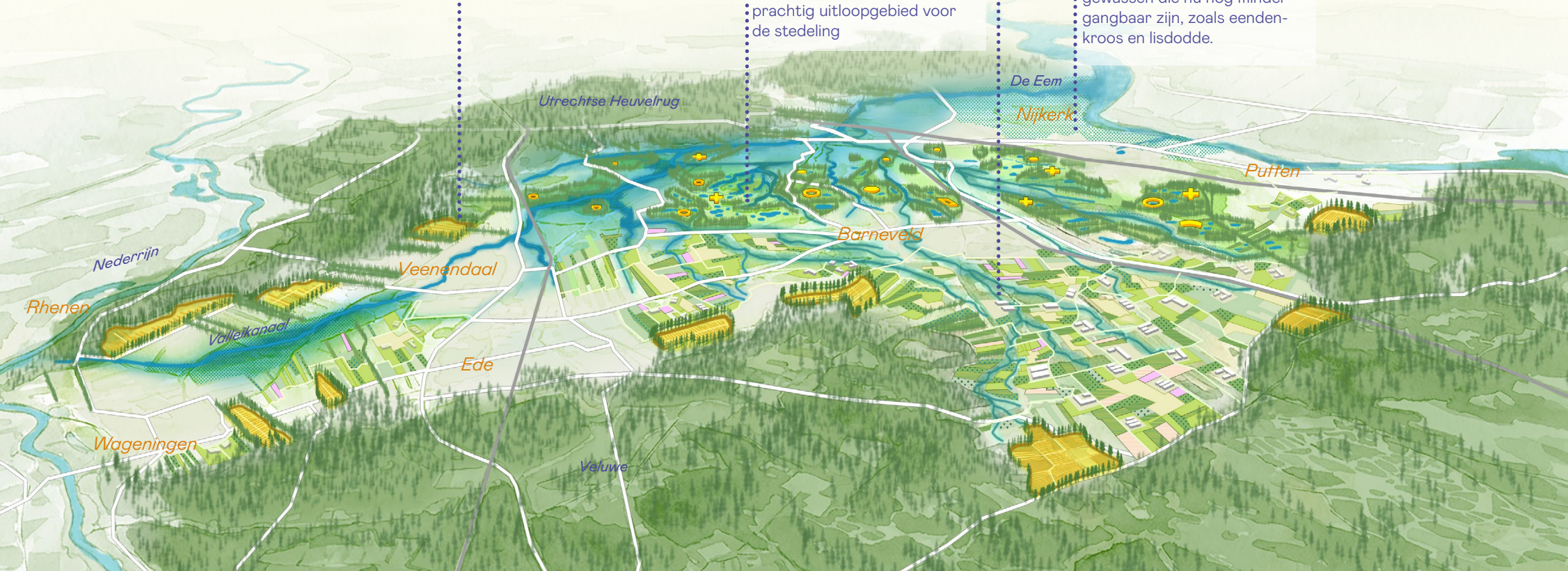
Herstel van de historische engens als wuivende landschappen met boekweit, granen en koolzaad. De identiteit van de podstaldorpen keert hiermee terug.

De bosrijke landgoederenzone wordt het grootste voedselbos van Europa, rijk aan noten, bessen en medicinale kruiden en specerijen. Dit bos verbindt de Veluwe met de Utrechtse Heuvelrug. Dit landschap heeft laadvermogen voor economische gezondheidsfuncties, zoals zorginstellingen en wellness-centra. Een prachtig uitloopgebied voor de stedeling

De genezing van het landschap begint waar de beken ontspringen in de voormalige heideontginningen; want gezonde waterlopen laten het hele gebied profiteren.

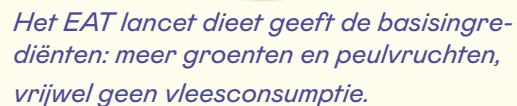
Hier is ruimte voor nieuwe vormen van landschappelijk wonen.

Als laatste transformeert het natste deel rond de beken en het Valleikanaal. Na een gestaag proces van extensivering van de veehouderij, groeien hier nieuwe, eiwitrijke gewassen die nu nog minder gangbaar zijn, zoals eendekroos en lisdodde.

Welke smaken heeft Foodvalley te bieden als we besluiten te eten wat ons en het landschap weer gezond maakt? Het Nieuwe Menu luidt een botanisch tijdperk in. We verkennen de 'saveur locale' met een valleimenu van granen, zaden, fruit en kruiden die mens en landschap weer gezond maken.

Eten wat het landschap biedt

Geef tijd en ruimte voor heling

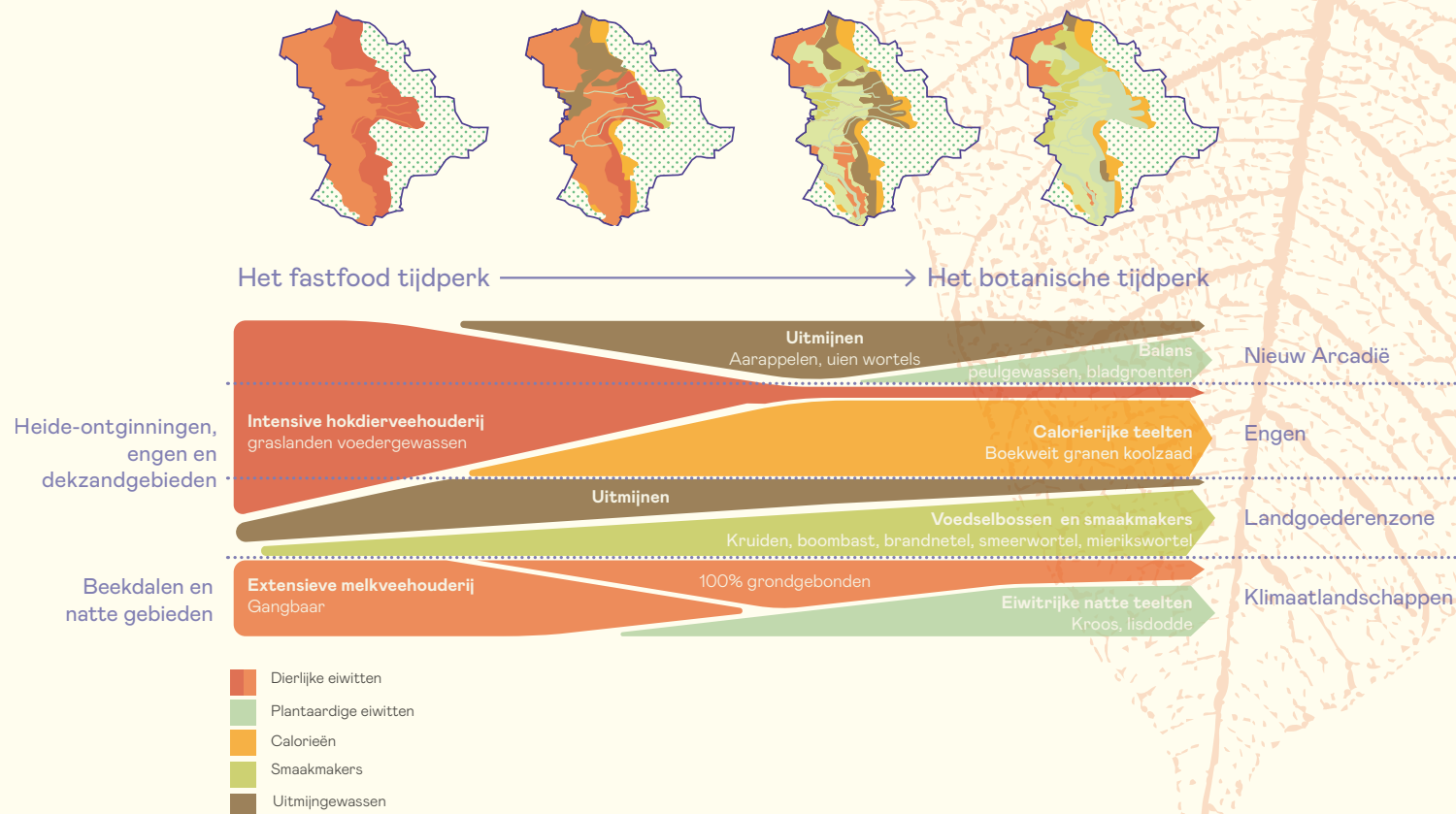
Geen derde groene revolutie, maar een geleidelijk herstel

Een snelle transformatie werkt niet. Herstel verloopt geleidelijk, kavel voor kavel. Elk landschap volgt hierin een eigen pad, beginnend bij de bovenstroomse gebieden waar de urgentie en impact het hoogst is, en dalen later af langs de beekdalen met innovatieve klimaattoepassingen.

Het landschap moet echter eerst op 'dieet'. We onttrekken nutriënten aan de verzadigde bodem door te starten met gewassen zoals aardappelen die de verzadigde bodem reinigen, gecombineerd met extensivering naar 100% kringlooplandbouw in de beekdalen.

Als het herstel vordert, maken de piepers en het gras plaats voor peulgewassen en natte teelten die in balans met de omgeving groeien.

De veranderende landbouw schept ruimte voor andere functies. Zo ontstaat stap voor stap een gezond en productief woon-werk-zorglandschap.

De dominantie van voedergewassen gaat geleidelijk over naar een gevarieerd en gebalanceerd productielandschap.

Voeg smaak- makers toe

Een gezond dieet bestaat uit meer dan alleen calorieën, nutriënten, vitaminen en eiwitten. Het gaat ook om goed leven. Daarom voegen we lokale smaakbiotopen toe, waar bijzondere gewassen het menu spannend, gevarieerd en lekker maken.

Er groeien inheemse kruiden en specerijen, zoals grazige kruiden in de beekdalen en mediterrane kruiden en specerijen op plekken met een warm en zonnig microklimaat in de dorpen. Bijzondere botanische smaken zijn te vinden in kleinschalige, bosrijke locaties met noten, wortels en zelfs boombast.

De smaakmakers hebben vaak een medicinale werking en dragen zo bij aan de positieve gezondheid. De geuren en kleuren van dit nieuwe landschap nodigen uit tot wandelen en fietsen, wat het fysiek en mentaal welzijn bevordert.

Verfijn met kennis en zorg

De kwaliteitsverbetering van het centraal gelegen landschap trekt mensen uit heel Nederland aan die mentaal en fysiek gezonder willen zijn.

De landgoederenzone biedt ruimte voor wellnessboerderijen, zorglandgoederen en culinaire onderzoekscentra; innovatieve typologieën met economische en ruimtelijke betekenis. Restaurants fungeren als smaakhubs waar, in samenwerking met kennisinstellingen, geëxperimenteerd wordt met innovatieve technieken en historische conserveringswijzen zoals fermenteren.

Mensen kunnen stedelijk wonen in de zuidflank van FoodValley, of in het uitgestrekte woon-werk-zorglandschap langs de Veluweflank. Een breed scala aan woonmogelijkheden ontvouwt zich voor mensen die op zoek zijn naar een gezond leven met hoge kwaliteit.

Het Nieuwe Landschap

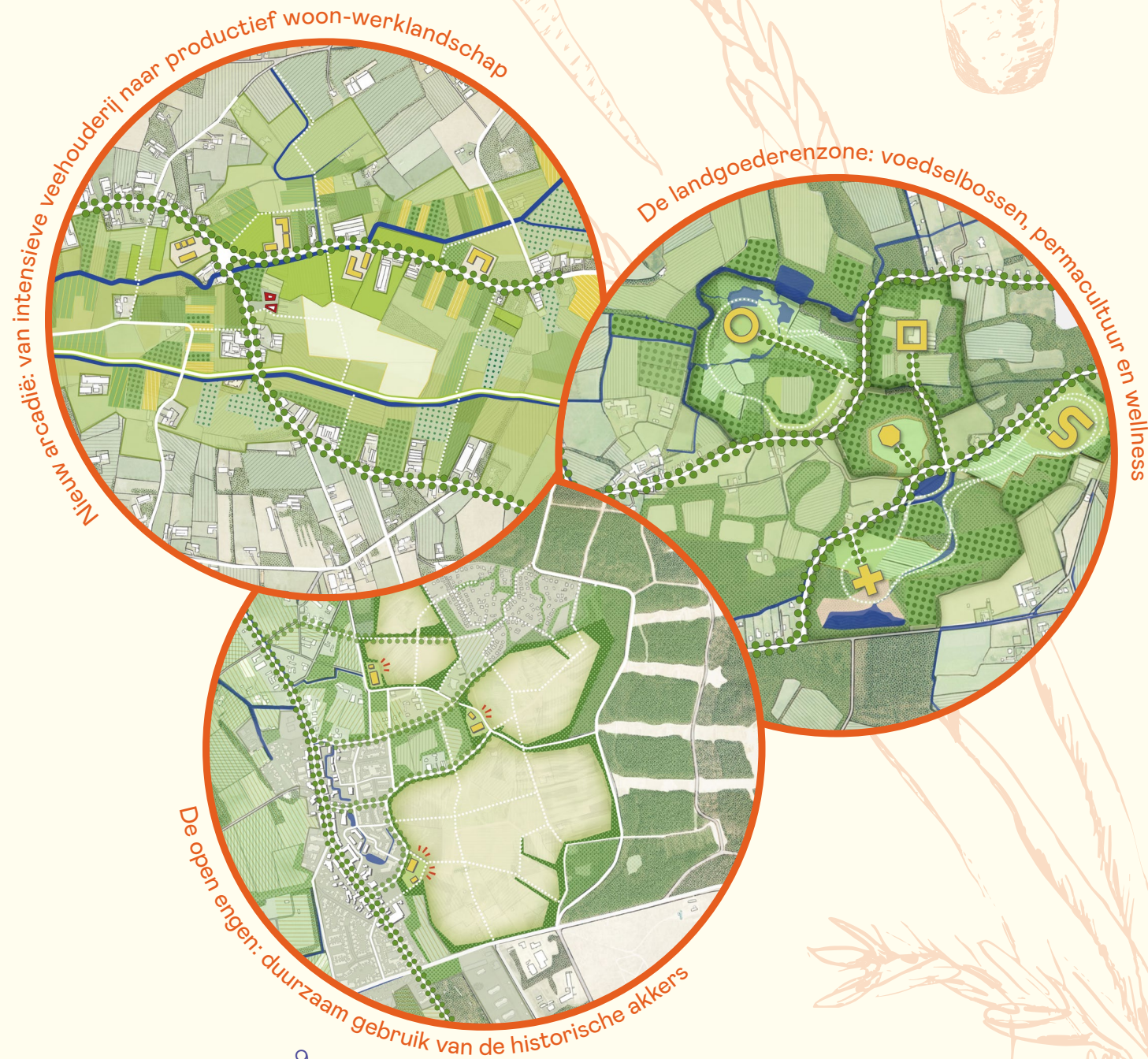
Nieuwe betekenis voor bestaande landschapstypen

Foodvalley is rond 2050 weer een schoon landschap waar ont-springende beken, de akkers en de bossen weer zichtbaar gezond zijn. We focussen op drie gebieden:

De landgoederenzone: een he-lende plek vol smaakmakers, met ruimte voor zorg en wellness. Deze zone verbindt de grote natuurge-bieden rond de vallei.

Nieuw Arcadië: waar vrijgekomen veehouderijen ruimte bieden voor nieuwe landbouwactiviteiten en contact met het productieland-schap. Er ontstaat een mix van boerderijen en kleine woon- werk- en zorggemeenschappen op voor-malige erven.

Open velden: De historische engen worden weer zichtbaar en open, terwijl andere delen van Foodvalley juist kleinschaliger wor-den. Hier wordt het productieve historische karakter van de regio benadrukt.

Voorstel aanpak 2e ronde

Naar een botanisch voedselsysteem

Wij vertalen Het Nieuwe Menu naar een uitvoerbare regionale strategie.

Samen met de regiocoalitie en kennispartners concretiseren we de ruimtelijke visie langs drie lijnen: gezondheid, voedselproductie en landschapscultuur. We koppelen deze agenda aan pilotlocaties om de impact op volksgezondheid en zorginnovatie zichtbaar te maken.

Extra aandacht gaat uit naar perspectief voor de agrarisch ondernemers.

1. VAN VISIE NAAR STRATEGISCHE VERDIEPING *Februari – maart 2026*

Verdieping langs drie lijnen:

- Gezondheid
- Voedselproductie
- Landschapscultuur

Inbreng kennispartners

3. RUIMTELIJKE CONCRETISERING *April – mei 2026*

Schetsen regionaal beeld

Werkatelier 2 (toetsing & verdieping)

- Selectie en afbakening pilotlocaties
- Eerste ruimtelijke uitwerkingen
- Inbreng stakeholders en deskundigen

5. SYNTHESE & NATIONALE BETEKENIS *Begin – half juni 2026*

Integratie visie, strategie en pilots

Positionering Foodvalley als:

- productief woon-werklandschap
- helend landschap van nationale betekenis

Oplevering eindinzending

2. REGIONALE KOPPELING *Maart – april 2026*

Werkatelier 1 (dialogoog & kennisuitwisseling)

Koppeling aan:

- Lopende ruimtelijke ontwikkelingen
- Beleidsagenda's en investeringsstromen
- Strategische programmering met regiocoalitie

4. PILOTLOCATIES *Mei – begin juni 2026*

Uitwerking pilots:

- ruimtelijk raamwerk
- agrarisch perspectief
- programmatische betekenis
- bijdrage aan gezondheid & voedseltransitie

Aansluiting op publieksconsultatie